

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 26. maj 2005
Kontor: 1.k.kt.
J.nr.: 2005-20142-2
Sagsbeh.: jro
Fil-navn: Lovforslag.regioner/Retsudvalget
spørgsmål 124 Konvention

Besvarelse af spørgsmål nr. 124 (alm. del, L 65 - bilag 16), som Retsudvalget har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 4. maj 2005

Spørgsmål:

"Ministerens kommentar udbedes til artiklen i Rettid 2005 af lektor Gerd Battrup, Roskilde Universitetscenter: Grundloven, kommunalreformen og regionerne."

Svar:

1. Artiklen i Rettid 2005 omhandler forholdet mellem på den ene side kommunalreformen, herunder særligt forslag til lov om regioner og om nedlægelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab og forslag til lov om regionernes finansiering, og på den anden side grundlovens § 82 og Europarådets konvention om lokalt selvstyre.

For så vidt angår forholdet mellem kommunalreformen og grundlovens § 82 henvises i det hele til Justitsministeriets besvarelse af spørgsmålet, der tillige er stillet til justitsministeren.

I dette svar omtales alene forholdet mellem kommunalreformen og Europarådets konvention om lokalt selvstyre.

Lektor Gerd Battrup har i artiklen anført, at forslagene til lov om regioner m.v. og lov om regionernes finansiering ikke er i overensstemmelse med den nævnte konventions bestemmelser om lokale myndigheders økonomiske midler. Hun har i den forbindelse fremhævet bestemmelserne i konventionens artikel 9 om lokale myndigheders økonomiske midler.

Gerd Battrup har i artiklen henvist til, at indenrigs- og sundhedsministeren over for Amtsrådsforeningen har givet udtryk for, at de fremtidige regioner efter hans opfattelse ikke – som amtskommunerne – vil være omfattet af konventionen, idet regionerne ikke er amtskommuner og ikke kan sidestilles hermed, og at Danmark kan undlade at beslutte, at regionerne skal være omfattet af konventionen.

Efter Gerd Battrups opfattelse vil regionerne være omfattet af konventionen, idet de etableres ved en sammenlægning af amtskommuner, og idet regionerne vil overtage nogle af amternes opgaver samt hovedparten af deres personale og aktiver. Imidlertid vil Danmark med 6 måneders varsel

kunne opsiges konventionen for så vidt angår amtskommunerne og regionerne.

Gerd Battrup har endelig anført, at Europarådets Kommunalkongres for tiden evaluerer det danske kommunestyre, og at kommunalreformen efter hendes opfattelse sandsynligvis vil blive udsat for kritik.

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i anledning af det af lektor Gerd Battrup anførte om regionernes status i forhold til konventionen henvise til notat af 27. september 2004 om forholdet mellem regeringens aftale med Dansk Folkeparti om en strukturreform og Europarådets konvention om lokalt selvstyre. Notatet blev sendt til Folketingets Kommunaludvalg den 5. oktober 2004 (Folketingsåret 2004-05, 1. samling, Alm. del – bilag 6). En kopi af notatet vedlægges.

Af notatets afsnit 3.1.1. fremgår bl.a., at det er ministeriets opfattelse, at regionerne ikke vil være omfattet af den erklæring, Danmark i forbindelse med ratifikationen i 1988 af konventionen afgav om, at konventionen skal gælde for kommuner og amtskommuner.

Det fremgår om baggrunden herfor, at regionerne ikke er amtskommuner og ikke kan sidestilles med disse. Ikke blot vil de fem nye regioner være væsentligt større end de nuværende amtskommuner. Regionernes rolle vil også være forskellig fra amtskommunernes og kommunernes. Regionerne er særlige myndigheder etableret på regionalt niveau med henblik på at varetage en begrænset vifte af opgaver, som det vurderes kræver et bredt befolkningsmæssigt underlag. For at finansiere netop disse opgaver er der etableret et finansieringssystem, der adskiller sig fra det, der gælder for kommunerne og de nuværende amtskommuner.

Af notatets afsnit 3.1.2. fremgår endvidere, at det er ministeriets opfattelse, at konventionen gælder for alle former for lokale myndigheder, men alene for regionale myndigheder, hvis de enkelte medlemslande har truffet beslutning herom.

Det er i den forbindelse ministeriets holdning, at de kommende regioner ikke vil være omfattet af konventionen, og at det vil være i overensstemmelse med konventionen, at Danmark i forbindelse med en kommende strukturreform undlader at beslutte, at regioner skal være omfattet af konventionens bestemmelser.

3. Vedrørende det anførte om Europarådets Kommunalkongres kan ministeriet oplyse, at Europarådets Kommunalkongres løbende monitorerer forholdene vedrørende lokalt og regionalt demokrati i medlemslandene.

Som led i dette arbejde monitorerer Kommunalkongressen for tiden – for første gang – de danske forhold vedrørende lokalt og regionalt demokrati. Kongressen har således aflagt besøg i Danmark i september 2004 og marts 2005. Ved besøgene har Kommunalkongressen afholdt møder med

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, KL, Amtsrådsforeningen, Folketingets Kommunaludvalg samt en række andre aktører.

På denne baggrund er der udarbejdet et rapportudkast, der er godkendt af Kommunalkongressens Institutionelle Komité den 15. april 2005, og som skal drøftes på Kommunalkongressens Plenarforsamling den 1. juni 2005.

Rapportudkastet, der er tilgængeligt på Europarådets hjemmeside (www.coe.int), vedlægges.

Vedrørende indholdet af rapportudkastet henvises til ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 41 (L 65) fra Folketingets Kommunaludvalg. En kopi af besvarelsen vedlægges.

Det fremgår heraf, at rapportudkastet indeholder en beskrivelse af de nuværende forhold vedrørende fordelingen af opgaver i den offentlige sektor i Danmark og om styrelse, finansiering m.v. af kommuner og amtskommuner. Endvidere indeholder udkastet en beskrivelse af kommunalreformen og aspekter af reformen i relation til Europarådets konvention om lokalt selvstyre.

Det fremgår endvidere, at de kommende regioners status i relation til konventionen i udkastet fremhæves som kontroversiel, idet regionerne får begrænsede opgaver og ikke får ret til skatteudskrivning. Desuden fremgår det, at det i udkastet bemærkes, at regionernes adgang til at indgå samarbejde med andre regioner eller med kommunerne er begrænsede.

Endvidere fremgår det, at monitorerne i udkastet opfordrer til, at regionerne bliver omfattet af konventionen – helst alle konventionens bestemmelser, men om nødvendigt med undtagelse af visse bestemmelser. Monitorerne henviser i den forbindelse til Europarådets bestræbelser på i Europa generelt at udvide anvendelsesområdet for reglerne om lokalt selvstyre.

Det fremgår tillige, at monitorerne i rapportudkastet anerkender, at problemer i forhold til konventionen kan undgås, hvis det beslutes, at regionerne ikke skal være omfattet af konventionen, der efter sin ordlyd omhandler "lokale myndigheder". I rapportudkastet anerkendes således regeringens synspunkt som beskrevet i pkt. 2 om, at konventionen ikke omfatter de kommende regioner, med mindre regeringen træffer beslutning herom.

Det anføres endvidere i besvarelsen af spørgsmål nr. 41 (L 65), at monitorernes opfordring til, at regionerne bliver omfattet af Europarådets konvention om lokalt selvstyre, efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er politisk og ikke juridisk, og at regeringen efter lovforslagernes vedtagelse vil tage stilling til, om regeringen skal træffe beslutning om, at regionerne bliver omfattet af konventionen.